

Η Αιγο-προβατοτροφία στην Κρήτη και οι προστατευόμενες περιοχές NATURA

Δρ. Α. Στεφανάκης
Κτηνίατρος, Πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ-ΠΚ

ΜΦΙ Ηράκλειο 8/10/18

- ◆ Η Αιγοπροβατοτροφία είναι η κύρια μορφή κτηνοτροφίας στην Κρήτη
- ◆ Υπάρχουν θαυμάσιοι ντόπιοι πληθυσμοί προβάτων & αιγών
- ◆ Υπάρχει το συγκριτικό πλεονέκτημα των εδαφοκλιματολογικών συνθηκών για παραγωγή προϊόντων ποιότητας
- ◆ Έχει αναπτυχθεί αιγοπροβατοτροφία ως συμπληρωματική δραστηριότητα η οποία συμβάλλει στη διατήρηση του “χρώματος” του αγροτικού περιβάλλοντος στη βελτίωση της διατροφής, στον οικολογικό τουρισμό και στον αγροτουρισμό

**Οι βασικές μορφές εκμεταλλεύσεων που απαντώνται
Στην Κρήτη, με βάση τον τρόπο διαχείρισης των ποιμνίων
είναι:**

● **Η Οικόσιτη**

● **Η ημιενσταυλισμένη μορφή**

● **Η ποιμνιακή στατική**

● **Η ποιμνιακή μετακινούμενη**

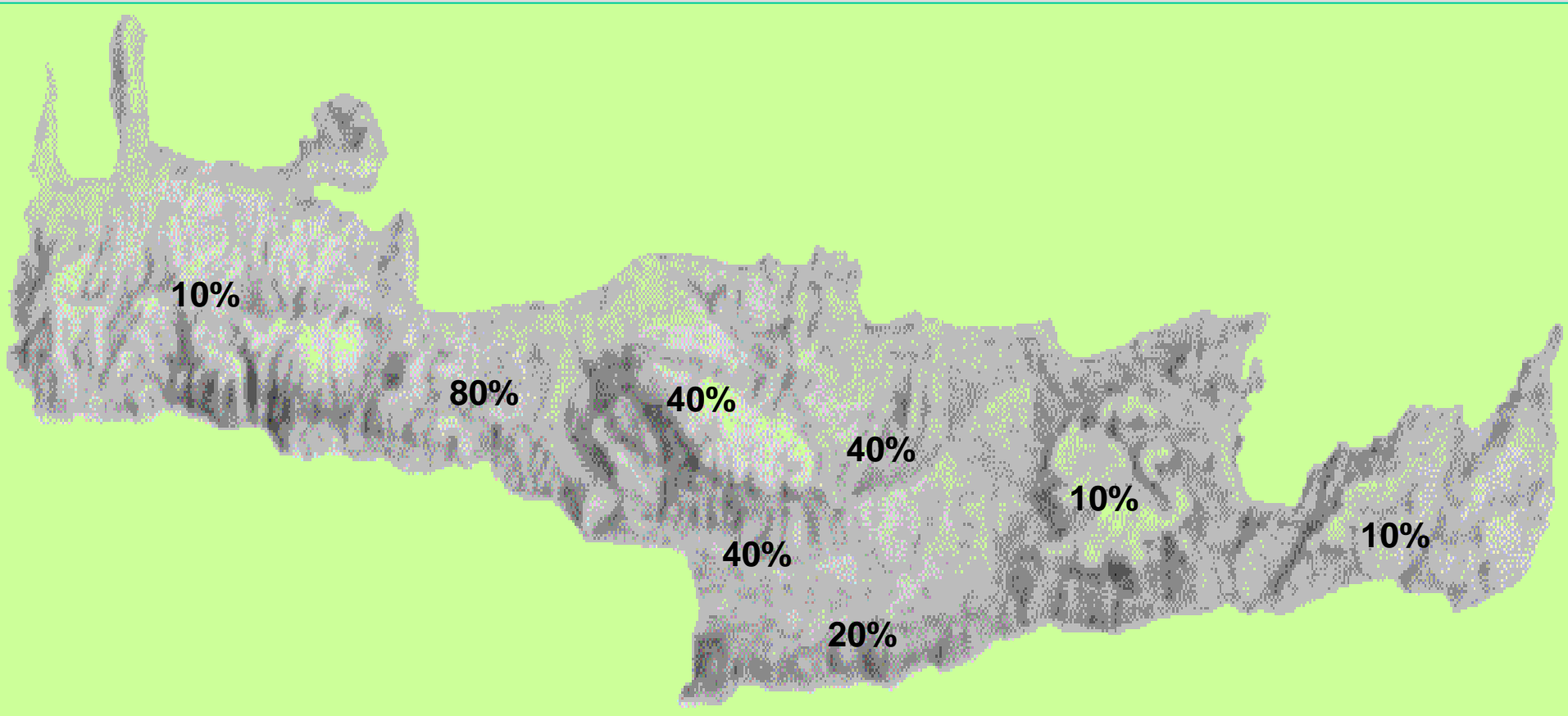

Με βάση την ένταση κεφαλαίου οι αιγοπροβατοτροφικές εκμεταλλεύσεις διακρίνονται σε:

- ♦ **Εκτατικές**, όπου τα επενδυμένα κεφάλαια είναι ελάχιστα
- ♦ **Ημιεντατικές & Εντατικές**, ανάλογα με το ύψος των επενδυμένων κεφαλαίων

Εκμεταλλεύσεις της δεύτερης αλλά και της τρίτης μορφής, έχουν δημιουργηθεί αρκετές στην Κρήτη

Τα ποσοστά των *ημιεντατικών* συστημάτων εκτροφής προβάτων & αιγών σε διάφορες περιοχές της Κρήτης

Τα αποτελέσματα:

- ✉ **Εφαρμογή περιτροπικής βόσκησης**
- ✉ **Καλλιέργεια κτηνοτροφικών φυτών**
- ✉ **Ορθολογική διατροφή**
- ✉ **Δυνατότητα ορθολογικής διαχείρισης**
- ✉ **Καλή παραγωγικότητα**

Περιτροπική Βόσκηση

Καλλιέργεια
κτηνοτροφικών φυτών

**Υπάρχει βόσκηση
και εισόδημα
χωρίς υπερβόσκηση**

**Είναι στο βοσκότοπο
όταν πρέπει**

Στα εκτατικά συστήματα εκτροφής:

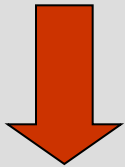
- ✉ «Αξιοποίηση» μεγάλων εκτάσεων, επένδυση μικρού κεφαλαίου και εργασίας
- ✉ Καταστροφή των παραδοσιακών κτηνοτροφικών συστημάτων
- ✉ Εξαφάνιση των κανόνων και των συνθηκών που εφαρμόζονται στην άσκηση της ποιμενικής αιγοπροβατοτροφίας
- ✉ Μεγάλη αύξηση του αριθμού των ζώων (εξαιτίας των εθνικών και κοινοτικών επιδοτήσεων)

Στα εκτατικά συστήματα εκτροφής:

- ✉ Μικρή παραγωγικότητα
- ✉ Κίνδυνος διαταραχής ισορροπίας του οικοσυστήματος της Κρήτης και δημιουργία καταστάσεων οι οποίες δεν είναι πάντα αντιστρέψιμες

Υπερβόσκηση

στέρξη βοσκήσιμης
χονδροειδούς τροφής

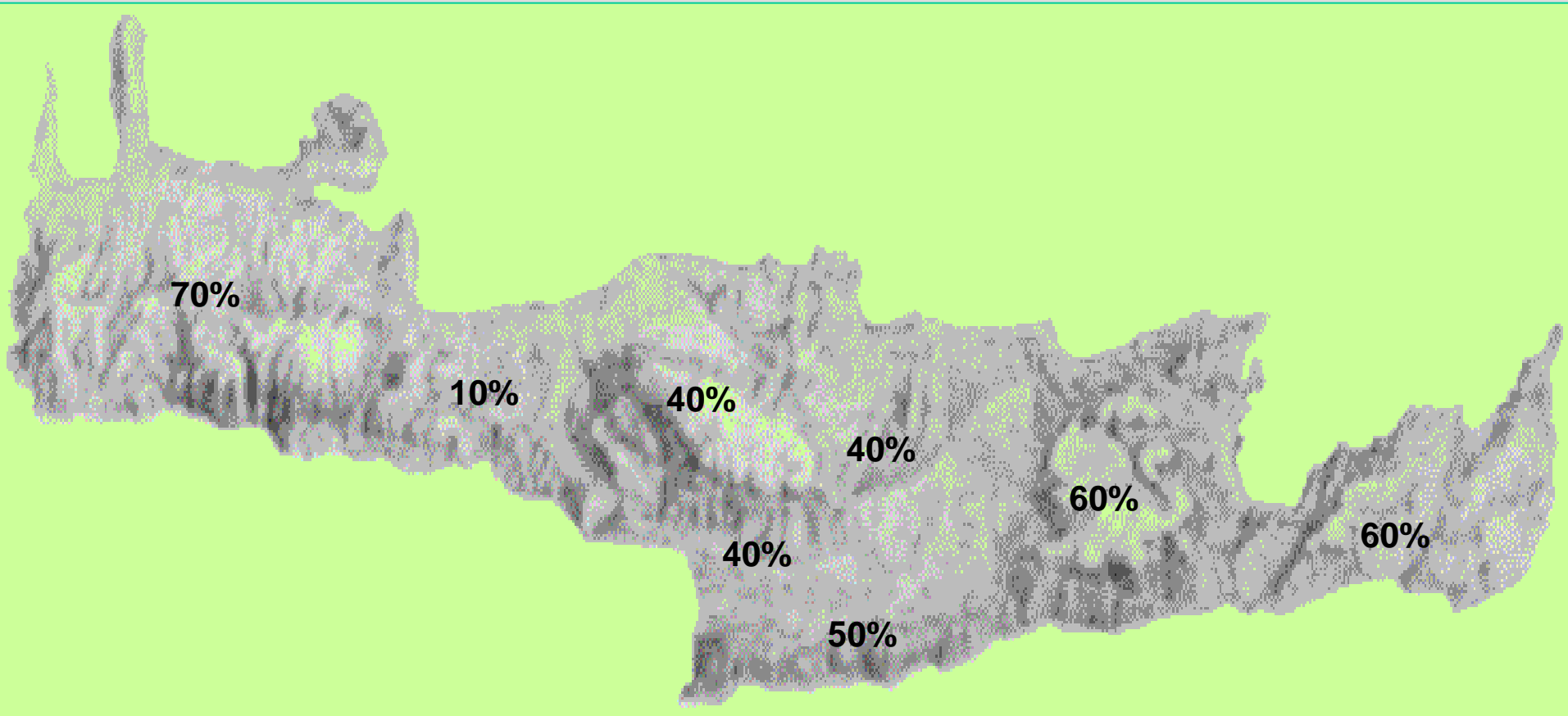
Το αποτέλεσμα, μεγάλα προβλήματα, όπως:

Η υπερβόσκηση και ο κίνδυνος ερημοποίησης Υποβάθμιση των περιοχών Natura

Ένα μεγάλο ποσοστό
αιγοπροβατοτροφικών
εκμεταλλεύσεων
Βρίσκεται στο όριο της
χρεοκοπίας!

Τα ποσοστά των **Εκτατικών** συστημάτων εκτροφής προβάτων & αιγών σε διάφορες περιοχές της Κρήτης

**Ο φαύλος κύκλος της
καταστροφής του
βοσκοτόπου και του
κτηνοτρόφου**

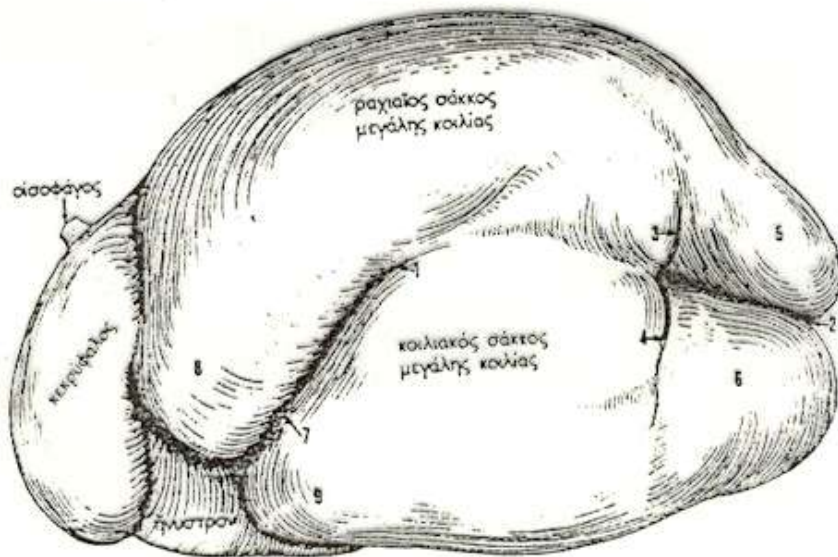

**Η σωτηρία και η
καταστροφή
επιδότηση.**

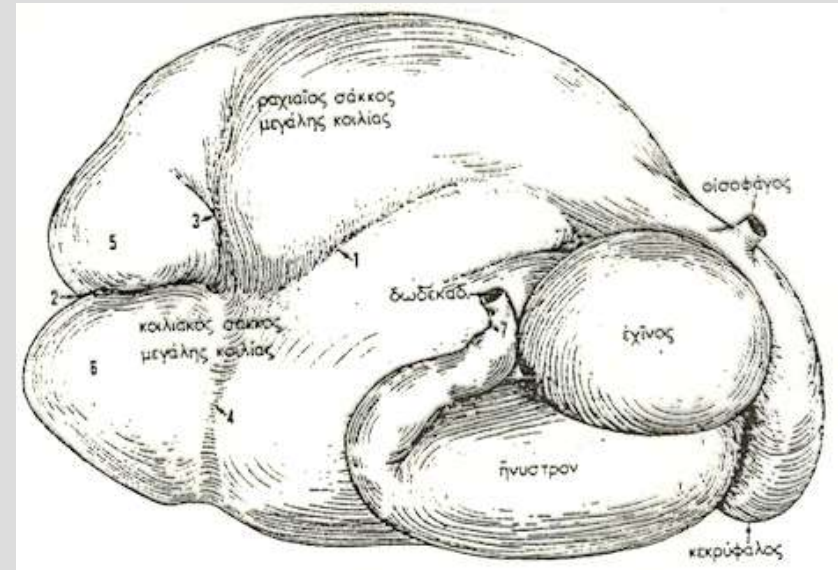

ΤΟ ΣΤΟΜΑΧΙ ΤΟΥ ΠΡΟΒΑΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΙΓΑΣ ΓΙΑ ΝΑ ΔΟΥΛΕΥΕΙ ΘΕΛΕΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΥΤΤΑΡΙΝΕΣ (ΧΟΡΤΑ)

Από τ' αριστερά

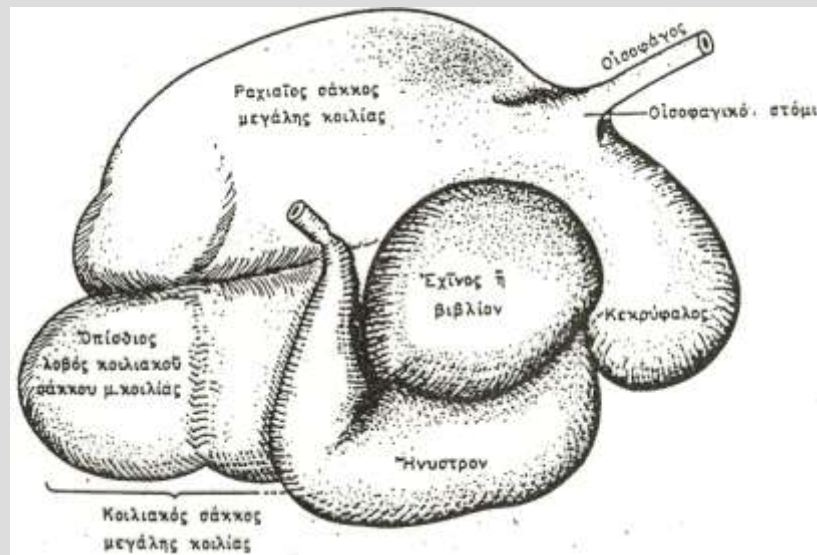

Από τα δεξιά

ΤΟ ΠΡΟΒΑΤΟ ΚΑΙ Η ΑΙΓΑ ΕΙΝΑΙ ΖΩΑ ΜΗΡΥΚΑΣΤΙΚΑ

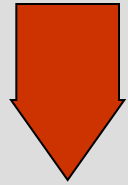
Απαιτείται πληρότητα και κατάλληλη φυσική σύνθεση του περιεχομένου.

Για την ομαλή λειτουργία των προστομάχων απαιτείται ποσοστό **τουλάχιστο 18-20%** της ξηράς ουσίας της τροφής να προέρχεται από **χονδροειδείς τροφές**.

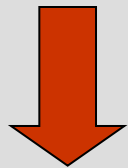

**Εκτατικά συστήματα εκτροφής με
Μεγάλη πυκνότητα βόσκησης**

**Εκτατικά συστήματα εκτροφής με
Κανονική πυκνότητα βοσκησης**

Στα εκτατικά συστήματα εκτροφής με μεγάλη πυκνότητα βόσκησης

Νομός	Δήμος	Π.Β. MZM/εκτ.	Καλιέργ. στρ/ζώο	Συμπυκ. Ζωοτρ. Κιλά/ζώο/ έτος	Χονδρ. Ζωοτρ. Κιλά/ζώο/ έτος	Αρμεγό- μενα % Προβ/Αίγ
Χανίων	Ασή Γωνιά	1,45	0,004	253	80	42/30
Ρεθύμνου	Ανωγείων	2,3	0,001	225	70	50/40
	Κουλού- κωνα	2,63	0,015	290	100	70/60
	Κουρητών	0,79	0,062	177	80	75/68
	Συβρίτου	0,56	0,080	285	45	70/70
	Φοίνικα	0,70	0,114	285	50	90/77
Ηρακλείου	Αστερου- σίων	2,08	0,104	250	75	80/45
	Βιάνου	0,44	0,226	320	25	71/80
	Ζαρού	1,44	0,082	300	100	95/15
	Κρουσώνα	1,98	0,024	260	130	90/90
	Ρούβα	1,57	0,037	310	120	70/60
	Τυλίσου	0,69	0,056	310	90	80/40

Στα εκτατικά συστήματα εκτροφής με μεγάλη πυκνότητα βόσκησης

Εκτατική εκτροφή

Εντατική διατροφή (συνήθως λάθος) στις κρίσιμες παραγωγικές φάσεις (τοκετοί) και εποχές (χειμώνας).

- ✉ Μεταβολικά νοσήματα (Δυσπεπτική οξέωση)
- ✉ Μειωμένη πεπτικότητα των συμπυκνωμένων ζωοτροφών από έλλειψη κυτταρινών
- ✉ Καταστροφή των βοσκοτόπων με βόσκηση όλων των φυτών
- ✉ Τοξίκωση των ζώων με την κατανάλωση τοξικών φυτών

Εκτατικά συστήματα εκτροφής με Κανονική πυκνότητα βοσκησης

Νομός	Δήμος	Π.Β. ΜΖΜ/εΚΤ	Καλιέργ. στρ/ζώο	Συμπυκ. Ζωοτρ. Κιλά/ζώο/ έτος	Χονδρ. Ζωοτρ. Κιλά/ζώο/ έτος	Αρμεγό- μενα % Προβ/Αίγ
Χανίων	Ανατολικού Σελίνου	0,33	0,095	75	50	30/13
	Βουκολιών	0,45	0,250	90	15	60/25
	Ιναχωρίου	0,27	0,100	116	50	35/35
	Κανδάνου	0,34	0,087	70	34	23/20
	Κεραμειών	0,75	0,044	178	60	58/30
	Μουσούρων	0,30	0,088	72	5	50/40
	Σφακίων	0,34	0,030	72	15	33/25

Στα εκτατικά συστήματα εκτροφής με κανονική πυκνότητα βόσκησης

Εκτατική εκτροφή

Η διατροφή στηρίζεται στο βοσκότοπο

Χορηγούνται λίγες συμπυκνωμένες ζωοτροφές (συνήθως δημητριακά) στις κρίσιμες παραγωγικές φάσεις (τοκετοί) και εποχές (χειμώνας).

- ✉ Μειωμένη πεπτικότητα των συμπυκνωμένων ζωοτροφών από έλλειψη κυτταρινών
- ✉ Καταστροφή των βοσκοτόπων με βόσκηση όλων των φυτών
- ✉ Τοξίκωση των ζώων με την κατανάλωση τοξικών φυτών

Επιπρόσθετα

- Αρμέγουν λιγότερο από το 50% των ζώων που έχουν.
- Έχουν 20% σκάρτα, αλλά πρέπει να τα έχουν για να τα δείχνουν στις υπηρεσίες και στους διπλανούς.
- Έχουν 10% μουνούχους για να φορούν τα κουδούνια.
- Έχουν και 30% στείρα αποτέλεσμα της κακοδιαχείρισης.

ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ!!!

Διαχείριση επιδοτήσεων

ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ
Νερό, Βοσκότοποι, Φυτική παραγωγή
Ανθρώπινο Δυναμικό

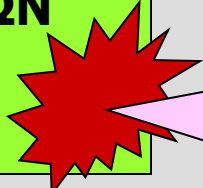
Υπερβόσκηση

ΥΠΟΔΟΜΕΣ
Στάβλοι; ; ; ;

**ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ
ΠΡΟΒΑΤΩΝ
ΓΙΔΙΩΝ**

ΖΩΑ
Φυλή ντόπια
αβελτίωτη
Εκμετάλλευση του 30%
Τα υπόλοιπα δεν
είναι παραγωγικά

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΝ

Μείωση ή
σταμάτημα
επιδοτήσεων

Επομένως:

- ✉ η σωστή διαχείριση των εκμεταλλεύσεων αποτελεί το βασικό εργαλείο για την πρωτογενή και τη δευτερογενή πρόληψη και έλεγχο των προβλημάτων
- ✉ η αντιμετώπιση του προβλήματος στις περιοχές Natura από την υπερβόσκηση των βοσκοτόπων προϋποθέτει την αλλαγή του τρόπου διαχείρισης των αιγοπροβάτων

◆ Σήμερα η αιγοπροβατοτροφία της Κρήτης, σε ορισμένες περιοχές, αντιμετωπίζει πρόβλημα επιβίωσης **γιατί?**

➤ Έγινε απρογραμματίστη και χωρίς προβληματισμό παρέμβαση στο σύστημα με την αποδοχή του τρόπου χορήγησης των επιδοτήσεων

(απρογραμματίστη αύξηση του αριθμού των αιγοπροβάτων)

Το 2018
Το σύστημα
εκπέμπει
SOS

Περιοχές Natura
Νερό, Βοσκότοποι, Φυτική παραγωγή
Ανθρώπινο Δυναμικό

Υπερβόσκηση

**Τυροκομεία,
Σφαγεία,
Καταστήματα**

**Μη βιώσιμες
Εκτροφές προβάτων
και αιγών**

**Βιομηχανία και
εμπόριο
Ζωοτροφών,
Μέσα μεταφοράς,
Γεωτεχνικοί,
κ.ά**

Σήμερα
➤ Εξευτελιστική τιμή γάλακτος.
➤ Προσβλητική τιμή στο
Αιγο- πρόβειο κρέας

Δεδομένα

- Η αύξηση του πληθυσμού της Γής
- Η ανάγκη για αύξηση της παραγωγής τροφίμων.
- Η ανάγκη για ενεργειακή κάλυψη της εξέλιξης μας πάνω στον πλανήτη μας.
- Η κλιματική αλλαγή που με τον φαύλο κύκλο που δημιουργεί απειλεί την καταστροφή του πολιτισμού μας.
 - **Αέρια θερμοκηπίου- Κλιματική Αλλαγή- Ερημοποίηση- Έλλειψη νερού- Έλλειψη Τροφίμων- Εντατικοποίηση της παραγωγής- Αέρια θερμοκηπίου.**

Ανάγκη!!

- Πρέπει με κάθε τρόπο να αλλάξουμε τον τρόπο που ζούμε και παράγουμε!!!!
- Πρέπει να επιστρέψουμε στην αειφόρο αξιοποίηση των φυσικών πόρων.
- Πρέπει να επιστρέψουμε στην ανάπτυξη των τοπικών παραγωγικών συστημάτων που θα σέβονται το περιβάλλον.

ΣΤΙΣ ΕΚΤΑΚΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ

✉ Να μειωθεί το κόστος παραγωγής με:

➤ εφαρμογή ορθολογικών συστημάτων

✓ διατροφής (επιστημονική επιτήρηση)

✓ διαχείρισης των βοσκοτόπων (βόσκηση την κατάλληλη εποχή, εφαρμογή περιτροπικής βόσκησης)

➤ απομάκρυνση

✓ όλων των ζώων και των αδέσποτων την κρίσιμη περίοδο από τους δημοτικούς βοσκοτόπους

✓ όλων των ζώων που δεν παράγουν (περίπου το 1/4)
(απεμπλοκή από τη λογική της καταμέτρησης)

Απεμπλοκή του αριθμού των εκτρεφόμενων ζώων από την τεκμηρίωση της χορηγησης των ενισχύσεων

Απαιτείται

➤ άμεση ενημέρωση και επιμόρφωση

Ο Στόχος

✉ Προώθηση της ανάπτυξης μιας παραδοσιακής, περιβαλλοντικής αιγοπροβατοτροφίας

✉ Που:

➤ θα χρησιμοποιεί σύγχρονα μέσα

➤ θα παράγει αγνά παραδοσιακά προϊόντα

➤ Θα σέβεται το περιβάλλον στο οποίο
στηρίζεται

Πρέπει να μεταβούμε σε ένα άλλο πρότυπο

- Μια νέα οικονομία με αιχμή **την «πράσινη ανάπτυξη»**.
- Πρέπει να απαντήσουμε στα ερωτήματα
- «τι θα παράγει αυτός ο τόπος την επόμενη εικοσαετία» και
- «σε ποιους τομείς οι νέοι του σήμερα θα βρουν σταθερή εργασία»
- **Η απάντηση που θα δώσουμε στα ερωτήματα αυτά θα καθορίσει το μέλλον της Κρήτης.**

Σε περιφέρειες με δυνητικά υψηλή ποιότητα περιβάλλοντος όπως η Κρήτη:

- δημιουργούνται ιδιαίτερα ευνοϊκές προοπτικές για την ανταγωνιστικότητα σημαντικών παραγωγικών τομέων, π.χ. του πρωτογενή τομέα με παραγωγή προϊόντων ποιότητας και του τουρισμού.
- Η πράσινη ανάπτυξη με μηδενική περιβαλλοντική επιβάρυνση είναι **ισχυρό πλεονέκτημα,**
- Και βοηθά στην αυξημένη ανταγωνιστικότητα

Σε περιφέρειες με δυνητικά υψηλή ποιότητα περιβάλλοντος όπως η Κρήτη:

- Οι διάφορες μορφές αειφορικής παραγωγής στον πρωτογενή τομέα, όπως η βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία, η ολοκληρωμένη διαχείριση έχουν τη δυνατότητα να είναι ταυτόχρονα φιλικές προς το περιβάλλον και ανταγωνιστικές, παράγοντας προϊόντα καινοτομικά και υψηλής προστιθέμενης αξίας.
- Μπορούν και πρέπει να συνδεθούν οι περιοχές Natura με την Κρητική - διατροφή,
- Με τον τουρισμό

Χρειάζονται - Εργαλεία

- Δασολόγιο
- Κτηματολόγιο,
- Καθορισμός χρήσεων γης,
- Θέσπιση κανόνων για τις χρήσεις γης. (συμβάλλει στην βιωσιμότητα, αφού μειώνει την απώλεια πολύτιμων φυσικών και πολιτιστικών πόρων, όπως τα δάση, οι ακτές και τα τοπία, αποτρέποντας συγκρούσεις μεταξύ μη συμβατών χρήσεων).

Τα παραδοσιακά προϊόντα έχουν την ταυτότητα του συστήματος που τα παράγει!!!

- Τα χαρακτηριστικά των φυσικών πόρων
- τα χαρακτηριστικά του κλίματος
- Τα χαρακτηριστικά των φυτών που καλλιεργούνται
- Τα χαρακτηριστικά των ζώων που εκτρέφονται
- Τα χαρακτηριστικά των ανθρώπων που τα παράγουν

Δεν ξεχνούμε: Τα πρόβατα και οι αίγες είναι μέρος του οικοσυστήματός μας

**Αυτή η περιοχή θα καεί γιατί υπάρχει εγκατάλειψη
Άγιος Γεώργιος Ιούλιος 2011**

Το αποτέλεσμα Αύγουστος 2011

Στην περιοχής δεν
υπάρχουν πολλά
πρόβατα και αίγες

Και μια άλλη διάσταση!!!!

Αλήθεια τίνος συστήματος τα τρόφιμα καταναλώνουμε;;

Αλήθεια ποιο σύστημα μας έπεισε να φορούμε επώνυμα ρούχα, επώνυμες κολόνιες, επώνυμα κοσμήματα και να τρώμε ανώνυμα τρόφιμα

Μήπως ξεχάσαμε ή αγνοούμε ότι:

- Τα τρόφιμα καθορίζουν την υγεία μας σε μεγάλο βαθμό!!!
- Είμαστε αυτό που τρώμε!!!

➤ Ποιος μπορεί να αμφισβητήσει τον ρόλο των περιοχών NATURA

**Περιοχές Natura, ένας υπέροχος και μοναδικός πλούτος που
δεν τον αξιοποιούμε και δεν τον προστατεύουμε.
Ας Βρούμε τις αιτίες.**

Σίγουρα δεν είναι τα πρόβατα και οι αίγες

Ευχαριστώ!

